

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oră 12 fil., a treia
oră 10 fil.

Tot ce privește foia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaș.

Foie bisericească-politică.

Anul XIII.

Blaș 21 Iuliu 1903

Numărul 29.

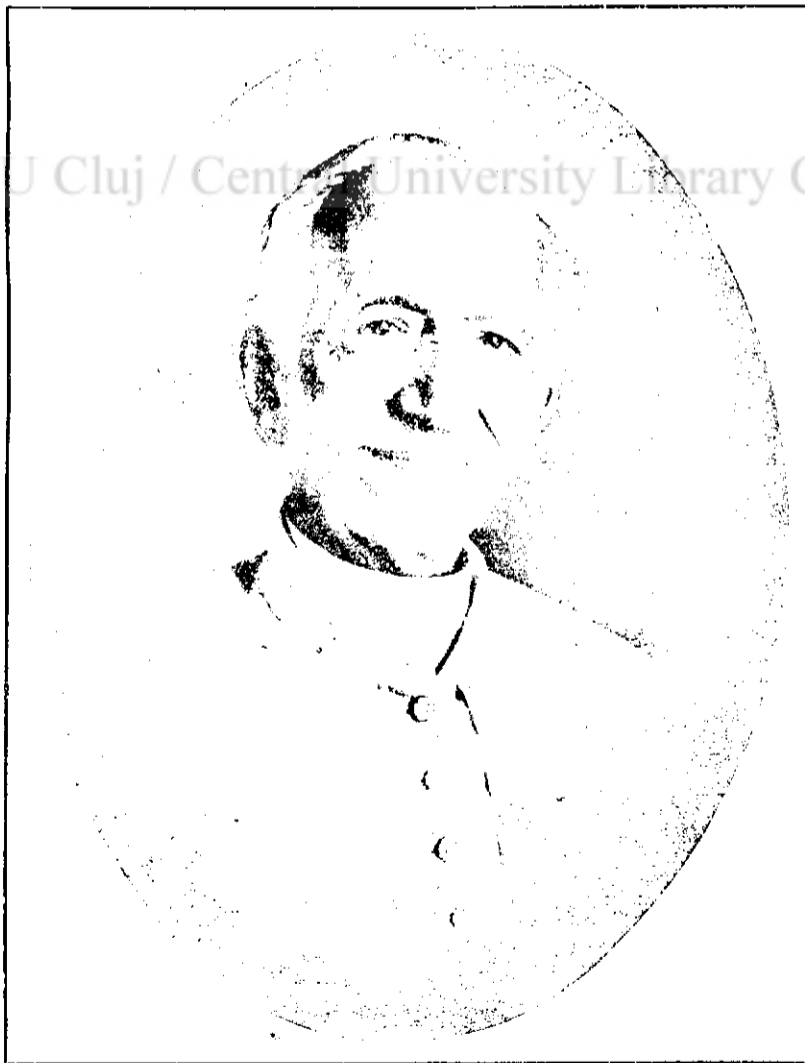
S'a prăbușit puternicul stejar! Cinci-spre-zece zile s'a luptat cu morțea, dușmanul neîmpăcat la tot cel născut din femeie. A biruit asaltul complicat al mai multor morburii grele și în urmă tot a căzut jertfă — etății Sale înaintate. Moșneagul de 93 ani s'a dus în căta glorioasă a înaintașilor săi, după ce slujba bună și-a seversit-o aici pe pământ. S'a dus să-și ia plata sa de la prea dreptul Judecător.

În Leone XIII apune figura cea mai glorioasă a veacului trecut. În fața catafalcului său se închină cu respect lumea întreagă civilizată. Chiar și contrarii bisericii catolice, mărturisesc mărirea acestui mare bărbat, care cu adevărat a fost »lumen de coelo«, lumină cerescă.

Mărirea Pontifului repausat, mai mult de cât faptele Lui, o arată durerea mare, ce a cuprins pe fii bisericii catolice în fața patului său de durere. Nici într-o familie, unită cu putericele legături ale sângelui, nu s'a mai văzut o durere așa de adâncă a membrilor familiei, cum a fost durerea, ce a stăpânit pe fiii bisericii catolice, împrăsciați pe totă suprafața pământului, în tot timpul, cât a ținut morbul iubitului Părinte al creștinătății. Dovețile de dragoste, răsărite de pretutindenea, erau atât de emoționătoare, cât în adevăr puneau în uimire și inimile de piatră. Unii trimiteau leacuri de vindecare, alții își ofereau lui Dumnezeu viața în schimb pentru viața Sfinției Sale: toți cu căldură să rugau pentru însănătoșirea și îndelungata viață a marelui Pontifice, care atât de strălucit a cărmuit naia mistică alui Christos. În jurul patului de suferințe a Sântului Bătrân s'a dovedit încă odată, că dintre toate legăturile, ce unesc pe oameni, cea mai puternică și mai sfântă este legătura religioasă.

LEO XIII.
1810—1903.

În momintele aceste de supremă durere, nu ne trece nici prin gând să schițăm, cine, și ce a fost Leone XIII? El este deja al istoriei și istoria își va rosti verdictul său. Și nu ne îndoim, că istoria va așeza numele lui Leo XIII lângă numele marilor Pontifici, cari au ilustrat Scaunul Romei și mai vârtos lângă numele lui Leone cel Mare, printr'a cărui gură a grăit Petru. Ajungă-ne a constata, drept prima floare pe

catafalcul Lui, că în Leone XIII a apus patronul cel mai puternic al bisericii noastre românești unite cu Roma; mai mult vom zice, Binevoitorul cel mai sincer și desinteresat al neamului românesc. El Părinte al dreptății și al adevărului, urea nedreptatea și minciuna și fără preget grăbia într'ajutoriu al celor apăsați și obidați. Și pe deasupra Spiritul înalt al Lui, spirit de profet al vremilor viitoare, întredvedea desti-
nul glorios al neamului nostru, dacă

acest neam s'ar întorce cu un gând și cu o simțire la leagănul său, la obârșia sa.

Închinămu-ne în fața Provedinței dumnezeesci, care a aflat de bine să trimită preste noi și lovitura acesta crâncenă. Sărutăm mâna, care ne-a lovit. Domnul umilește și Domnul înalță. Să vede, că n'am mai fost vrednici de un părinte așa de bun.

Fie voia Domnului întru toate!

O rugare numai avem către toți fii bisericii noastre și către toți fii neamului nostru: Să ne rugăm pentru sufletul mare al Părintelui bun, mutat de la noi. Să-i cucerim partea cu dreptii. Și să rugăm pe Dumnezeu, să nu ne părăsască până în capăt, ci să ne deie un alt Părinte îndurător și ocrotitor, care să fie Bisericii universale Stea conducătoare, cum a fost Leone XIII iar nouă,

bisericii și neamului nostru, scut și apărare.

Peste toate: **Amintirea Pontifului, mutat de la noi, să ne fie sfântă din generațiune în generațiune!**

Papa Leo XIII.

Date biografice.

Deși în timpul din urmă, cu prilejul jubileului Sfinții Sale, am publicat și noi viața lui, totuși ținem și cu această tristă ocazie, să reimprespătam câte-va date mai însemnate din viața Lui.

Leo s'a născut în orașelul Carpinetto, la 2 Martie 1810. primind în botez numele de Ioachim. Avea 7 frați, el era al șesălea. Încă ca mic arăta o nespūsă dragoste, cătră fratele său mai mare Iosif, și amēndoi copiii simțiau cea mai mare bucurie, când puteau merge la biserică. A învățat mai întâiu în Viterbo și apoi la Roma, unde la 1832 a luat doctoratul în teologie, strălucind cu ingeniul său înaintea profesorilor și colegilor săi. De aci a trecut în academia nobililor, secerând pretutindenea laude. La 1837 e numit prelat domestic al Papei Gregoriu XVI. în anul următor chirotonit preot și peste patru ani trimis ca delegat apostolic în Perugia. Aci câștigă nespūsă iubire a populațiunii și încrederea Papei, care la 1843 îl numește Episcop titular de Damietto și nunțiu în Belgiu. Poziția nunțiuului de Bruxela era foarte grea. Francmasonii purtau o luptă pe viață contra catolicilor, luptând din respuneră, ca să estirpeze din inimile tinerimii oră ce alipire față de biserică și oră ce simț religios. Și Pecci a biruit, știind să atragă spre biserică pe toți catolicii belgieni, punându-i apoi să lupte contra dușmanului fără suflet.

În respălătirea acestor prețioase servicii, Papa Gregoriu îl numește Episcop de Perugia. În drumul spre casă se oprește câțva timp în Paris și Londra spre a studia din intuițiune proprie chestia muncitorilor, care îl preocupa de mult.

În noua vrednicie ca Episcop de Perugia, trebuî din nou să desvölte o neîntrecută activitate întru regenerarea popoului și a preoțimii. Activitatea sa inse a fost zădărnicită de erumperea revoluțiunii, din care și el de abia scapă cu viață.

La 1853 noul Pontifice Pius IX îl numește cardinal, el continuă și mai departe lupta pentru apărarea bisericeii, mai ales după ce principele de Piemont începă lupta pentru unirea Italiei și sugrumarea bisericeii. Episcopul Pecci nu încetă a face atent guvernul piemontez, că primejdia, ce se va nasce din această cărmuire fără Dumnezeu, va atinge nu numai biserică, ci și statul.

În 1877 e numit Camerlengo și în această demnitate, în scurtă vreme trebuie să convöce Conclavul spre a alege următorul Pius, care murise. Provedința dumnezească dispuse să fie ales Pontifice Episcopul de la Perugia. La prima votare, spre uimirea tuturor, Joachim Pecci întrunesc 25 voturi, în vreme ce cardinalii cei mai distinși, de abia întrunesc 7. La a doua votare, primesc 28 și cum, în calitate de Camerlengo el trebuia să însemne voturile, péna i-a cădüt din mână și a început a vërsa lacrimi. Modestul Episcop începă a ruga pe Cardinali, să fie cu mai multă băgare de samă, să nu reflecteze la persoana sa. Atunci îi replică un cardinal francez:

»Despre asta nu Eminenția Ta ești chemat a judeca! Dumnezeu vë cunöscē în de ajuns, lăsați să fie voia Lui!« Iar la al treilea scrutiniu primesc 48 voturi din 61.

Ca Pontifice, Leo avu să sufere așa de mult din partea guvernului ateișt al Italiei. Fel de fel de legi și dispoziții contrare religii și îndreptate direct contra Papei, se aduseră, de francmasonii, cari apucară în mâni puterea statului. Aceleași lucruri se repeziră în Belgiu și Elveția. În Germania se porni la 1874 o gönă contra bisericeii catolice. Ce se mai pomenim de Franța, unde valurile luptelor religioase, nici azi nu-s liniștite.

A avut inse parte și de ceasuri de liniște și de bucurie.

A întemeiat sub pontificatul său: 2 patriarhii, 13 mitropolii, 20 arhiepiscopii, 140 abații, 5 delegațiuni apostolice, 50 vicariate, 35 prefecturi și multe altele.

Ca arbitriu impacă conflictul între Prusia și Spania pentru insulele Caroline, între Belgiu și Portugalia pentru granițele Congului, între Haïti și San Domingo tot în afaceri confiniare.

Enciclicele sale asupra feliuritelor cestiuñi sint cap d'opere de stil, de pătrundere și raționament.

Papa Leo a cultivat încă din pruncie poezie. Scia de rost autorii clasici latini și poezii celebri ai Italiei. În prima zi a morbului scrie un vers despre sine și într'o zi când rămâne singur deschide pe Horațiu

Încheiu aceste linii cu o faptă, care denotă dragostea sa față de noi și biserică unită: *De pe patul durerii dispune Card. Rampolla, să trimiță ca dar Illustr. Sale Dr. Vasile Hossu, noului Episcop al Lugosului, o cruce de aur cu petri scumpe.*

Iar peregrinii români, cari au vizitat de două ori cetatea eternă, au fost primiți de El cu o neîntrecută afecțiune.

Ultimele momente.

În sfirșit după cincisprezece zile de luptă cu necruțătorea morțe, bētrānul Pontifice Leo XIII. cade frānt.

Luni d. a. la 4 ore marele său spirit părăsește corpul istovit de putere și-și ieșborul spre Dumnezeu. Oră cât de mari și multe au fost îngrijirile celor de lângă sine, vârsta înaintată, nu a mai putut să reziste și să redeie pierduta putere trupului slăbit de bōlă, și el a cădüt.

Apropicrea catastrofei s'a observat de alt cum de Sāmbătā noptea. Sfințul Părinte a durmit foarte puțin și peste tot era tare neliniștit, iar urmarea acesteia a fost, că Duminecă dim. s'a și lățit prin Roma vestea morții. Adevărul era, că a început a țelira și în delir a vorbi italianesce, franțuzesce și latinesce. Cei din jurul său spun, că vorbea peregrinilor din Bavaria. Duminecă sara la 9. cardinalul Vanutelli, a întrat în Vatican. Cum cardinalul este penitențiarul, s'a răspândit scirea, că Papa e în agonie. Cardinalii și rudeniile au început a se aduna în jurul patului marelui bolnav, a cărui stare din clipă în clipă era tot mai îngrijitoare. Spre a-l aduce la consciință, medicii îi făceau continue injecțiuni cu canfor și alcool, dar și mijlocele acestea escitante aveau puțin succes, bolnavul de abia mai spunea câte un cuvint și nici nu mai cu-

noscea pe cei din jurul său, deși îi privia îndelung. După 12. ore toți cardinalii au fost chemați de urgență în Vatican. Într'un moment Sfinția Sa binecuvintând pe cei din jurul său, a zis: *Sia questo l'ultimo vale!* (»Să fie acesta ultimul salut!«) și forțându-și toate puterile a întins mâna Cardinalilor.

La 1 și 45 min. cardinalul Serafino Vanutelli a dat Sfinției Sale absoluțiunea, toți cei prezenți au ingenunchiat foarte mișcați în decursul acestei triste ceremonii. După aceea în scurtă vreme s'a adunat în Vatican corpul diplomatic, și Sfinția Sa i-a binecuvintat pe toți.

Mórtea.

La 4 ore Papa și-a pierdut consciința și după câte-va minute a adurmit de veci.

Cardinalul Oreglia a lovit după datină de trei ori cu ciocănelul de aur fruntea Papei, și a zis formula »Sanctissimus Pater Papa Leo XIII vere mortuus est?« și neprimind nici un răspuns, a vestit mórtea lui. Cardinalii primiră vestea în genunchi și plāngēnd.

Imediat toate curțile domnitore au fost avisate de mórtea Pontificelui.

Scirea s'a lățit îndată peste întregă Roma.

O mulțime imensă de public s'a adunat îndată pe piața Sf. Petru, Clopotele au început a suna pretutindenea și întreg orașul a luat doliu. Mii de flamuri negre fălăie pe edificii.

În Vatican nu mai stăpānesce puternicul Pontifice Leo, lumen de coelo s'a stins pentru tot de una, și în locul celui ce nici odată n'a dat în dērēt, oră cât de mari erau furtunile, cari loviau naia bisericeii, — acum e un cadavru recc.

Cadavrul Papei după ce va fi imbalamat, va fi îmbrăcat în haina preoțescă și apoi aședat pe catafalc în »capella del sacramento.«

Voci de presă.

Principele Mescerski, prietinel și sfetnicul repausatului împērat Alesandru III., contānd în chip vedit cu siguranță la apropiata mórte a marelui Pontifice Leo XIII., scrie în periodicalul său săptămānal »Grașdanin« în 10 Iuliu:

»În neîncetatul toiet al rusticității și prostiei omenesci, al minciunii și rēutății omenesci, în strălucirea cea amăgitore a întrauririi, în panorama de operete, în care își urmēză comediile și tragediile încercăturii lumii, — ce iconă admirabilă îmbie acuma adurmirea domnitorului spiritual al lumii, adurmirea Papei Leo XIII. celui apröpe de o sută de ani! Liniște a cuprins Vaticanul, pentru ca în tăcere serbătorescă să se prinđă rēsufflarea cea mai de pe urmă a sfintului Părinte. în a cărui ochiu încă viu reoglindeză spiritul sufletului curat și al consciinței nepetate, pe cum și a totă lāmurirea, carea a stăpānit o viața de 94 ani.

»Da, abstracție făcēnd în chip desevārșit de la chestii și considerări religioase, trebuie ca pe fiesce care om de pe pāmint să-l uimēscă clipa acēsta, în carea marele sihastru al Vaticanului, încunjurat în chip nevēdüt de milioane de devotați și credin-

cioși, va să-și ia sborul la cer. Fenomenul puterii celei mari preste trupuri și suflete, carea o a deprins moșneagul acesta muribund învingătoriul al lumii, e cu atât mai surprinzător la începutul veacului al XX-lea, când pretutindena se înalță tronuri noue pentru regi noi, cari au numiri felurite și faimă dubioasă, și consună numai în singurul concept, că ei sînt regi de ai necredinței, regi de ai lipsei de principii, regi de ai închinării vițelului de aur, regi de ai desfrîului moral, regi de ai minciunii și înșelăciunii.

»Înainte de acesta cu mai bine de un pătrariu de veac s'a suiat acest Papă aprăpe de o sută de ani pe tron, și cu toate că valorile vieții poporilor se înalță în chip din ce în ce tot mai furtunos și ferbeau în jurul năii, pe carea înainta el singur, cu credința în loc de cărmă, cu dragostea în loc de vîntrea, glasul lui totuși nu a aruncat nici odată cuvinte de blăstem ori de mânie împotriva omenimii celei păcătoase. În vreme ce jur împrejurul Papei a izbucnit războiul unuia împotriva altuia, războiul pentru stăpînia neadevărului, a egoismului, a intoleranței și a patimilor, pe atuncia moșneagul acesta se lupta singur împotriva unei lumi întregi, și armele lui erau credința și dragostea. Și deși puterea spirituală uriașe a Papei celui slab în privință trupescă, în afară la părere n'a dobîndit nimica, ea totuși a nutrit și păzit în sufletele împrăștiate peste tot rotogolul pămîntului comorile cele fabuloase ale credinței și dragostii, și — cine ar pute, să spună, în ce măsură mare a pus ea stavilă spiritului destructiv al veacului?

»În tot cazul lasă moșneagul muribund din Vatican lumii de moștenire isvorul neslăbit și curgătoriul de viață a credinței și al forței morale, din carea până în depărtările cele mai mari bea în chip tainic milioane de suflete omenesci, pentru ca să se întărească și să se mîngăie în călătoria prin pustia vieții, în carea necredința împușcă pe omeni și înmulțesc fetele.

»Încă și murind varsă Papa o simțire sfîntă în inima fiesce căruia creștin, căci el, sfîntul Părinte, închinarea lui Dumnezeu nu o a schimbat nici odinioară cu închinarea omenilor, și în vreme ce i-se apropie umbrele morții, el totuși servește numai lui Dumnezeu și prin acesta și omenilor. Un ast fel de serviciu s'a socotit în toate timpurile mare și sfînt, dar în timpul nostru el e un progres etic nemăsurat și o învățătură scumpă spre întărirea credinței în Dumnezeu și în Ckristos, ori cât de diferită ar fi credința acesta.»

Viitorul Pontifice.

Și e curios, că nu fii bisericii catolice sînt munciți de gândul, de a face combinații asupra fiitorului pontifice, ci mai cu samă aceia, cari sînt afară de sînul ei. Pote, doresc să cunoscă cu un moment mai curînd, pe acela, pe care vor să-l atace.

Mai des s'au pomenit în ultimele zile următoarele nume; Gotti, Swampa, Sarto, Rampolla, Oreglia, ș. a. Nu cercăm, care din acestia are mai mulți sorți de izbîndă, noi ne încredem Provedinții, care tot de una a purtat grijă de biserică sa.

Ca ceva curios vom da totuși câteva linii, din așa de des pomenita profeția lui Malachia, care a trăit în Irlanda, în veacul al XII. și care a scris profețiile sale asupra Papilor, începînd din anul 1143. și până la capetul lumii.

Acest Malachie a fost crescut de un eremit cu numele Imar, care încă se ocupa cu profeția. La vrîsta de 30 ani ajunse Episcop la Connereth și, neîmplinind încă 40 a fost numit mitropolit al Irlandii. Peste puțină vreme abzise și merse la Roma, unde fu numit legat apostolic peste întregă Irlanda. Muri la 1148 în lairvaux și la 1189. fu canonizat de Papa Clemente III.

Profețiile sale stau în aceea că despre fie care Papă spune o devisă.

Leo XIII a fost »lumen de coelo«, Următorul său va fi »ignis ardens«, căruia îi va urma altul cu devisă »religio depopulata«, ce se eșplică așa, că puterea lumescă va persecuta religia creștină.

Vine apoi »fides intrepida« și »pastor angelicus«, devisă ultimă prezice o împăcare între stat și biserică.

O mare cucerire transmarină se așteptă de la Pontificele cu devisă »Pastor et nauta«.

Următorul său poartă devisă »flor florum«, și prevede o mare înflorire a bisericii.

Al șeptelea succesori al lui Leo va scrie în cronica pontificatului său o luptă gróznică cu semiluna. Devisă lui e »de medietate lunae«.

Sub următorul său, semnat cu devisă »de labore solis«, pe care unii o traduc »întunecimea sórelui«, religiunea creștină așa va fi de persecutată, cât »sórele« Christos se va întuneca.

Urmăză penultimul Pontifice prefigurat prin devisă »Gloria olivae«, ce se eșplică așa, că amîndouă olivele din apocalipsa S-tului Ioan, adecă Enoch și Elie, se vor arăta spre a întări și încuraja biserică.

Profeția se termină cu frasa: »In persecutione extrema S. R. Ecclesiae sedebit Petrus II. Romanus, qui pascet oves in multis tribulationibus, quibus transactis civitas septicolis diruetur et Judex tremendus judicabit populum suum,« — ar fi să fie dar sfîrșitul lumii, când un al doilea Petru va ședea pe scaunul de Pontifice roman.

O audiență la Papa Leo XIII.

— amintiri. —

Ne scoboriam de pe Monte Pincio, unul din cele șapte coline, pe cari e așezată Roma.

Era Duminecă în 26 April. Lumea aristocrată trecea înainte pe frumosul corso și noi par că nici nu le mai băgam în samă. Sufletul nostru era plin și acum de admirabila priveliște, ce se deschide de de-asupra colinei. Și colina însa-și, platoul, o bogăție neîntrecută de busturi. Tot ce are Italia celebru își are aci bustul său, și ne închipuim, că am cunoșce întregă istoria culturală a Italiei, dacă am sta și am privi fie care din aceste frumoșe busturi, cari împodobesc parcul admirabil de pe Pincio. Se spune, că parcul acesta are de ași mulțumi ființa sa

lui Napoleon I. care a dat ordin ca pe virful muntelui să se dureze o grădină publică. Și numai când privesci peste piazza del Popolo, ori vezi zidurile și întăriturile spre Villa Borghese, poți să-ți dai sama de măreția acestor lucrări.

Se însăra, când eram pe piață și cum doria să vedem mîne pe Papa, luarăm o trăsură de stradă și grăbirăm spre cuartir spre a ne face toaleta, pentru Vatican; eram trei: conducătorul neobosit Dr. Hossu, Iacob Murășan și eu. Într'o clipită eram iară în trăsură și pornirăm spre Vatican.

Încă nu fusesem până atunci pe piața Sf. Petru, nu vedusem Vaticanul în totă splendorea sa.

La început eram nedumerit, cum să intrăm în Vatican sara la 8. dar mi se spune, că asta e timpul vizitelor, de la 8—11.

Sosim la porța de bronz, cât ce trecem pragul, gardistul salută pe prelatul Papei și soldatul elvețian îi presintă arma.

— Înapo! Iacobe! zic eu, pe aci nu mai poți merge cu Măria Sa într'un rînd, hai doi pași inapo!

Și tot glumind suim scările Vaticanului și admirăm gravitatea clădirei și a mobilaturei. Sînt interesanți pentru noi și gardiștii elvețiani cu helebardele lor.

Sosim la Msgr. Gaetano Bisleti, »il maestro di camera di S. S.«

Dr. Hossu intră, noi așteptăm în frumoșă sală, a cărei masă e plină de reviste italiene, ce se ocupă cu iubilul Sf. Părinte. Și numai atunci ne aducem aminte, că am uitat acasă numărul din »Unirea« care are portretul Papei, și din care am scos câte va esemplare în o ediție elegantă.

Peste scurtă vreme revine.

— E rău! spune el.

— Cum? întrebăm noi, gata să-i sorbim vorbele.

— Cu greș vom fi admiși la audiență, sînt atâtea peregrinaje și atîta străini însinuați cu septyemăni înainte.

— Și nu vom vedea măcar pe Sf. Părinte?

— Msgrl mi-a promis că va vorbi mîne dimineață cu Papa și intru cât îi va succede, ne va viri cu alți peregrini, ca să putem vedea pe Sfîntia Sa. De aceea noi mîne la 11. să ne presentăm cu toții în Vatican. Dar haideți la Cardinalul Rampolla!

Suim câte-va trepte, trecem prin mai multe sale și coridore de o frumuseță neîntrecută și iată-ne în antișambra Em. Sale Secretariului de stat.

Hossu dă carta sa secretariului, care-l anunță. După puțină așteptare secretariul revine și-l postescă să între. Când se pășescă peste prag, ușa se deschide și apare Cardinalul, care ieșise intru întîmpinarea ilustrului nostru conducător.

— A Msgr Hossu! Msgr Hossu! răsună blînda voce a Cardinalului, cuprîndu-l după cap.

— Bine! ne șoptim noi, atîta afabilitate! și sci ce spuneau o samă din cei de acasă: că nici n'avem ce căta în Vatican, fără de Episcop?

Și era ceva în lucru! Chestia Episcopului de la Lugoș fusese cu câte-va zile mai înainte pe masa Cardinalului. Dar și fără de aceea, cunoscințele lui Hossu, ca

ori și unde, sînt forțe prețioase chiar și aici în Vatican.

Pe când povestiam noi, întrecându-ne în a ne felicita, că avem un așa conducător înaintea căruia se deschid toate ușile, Msgrul, făcut atent de sunetul unei sonerii, ne potesce și pe noi în chilia Cardinalului.

Bărbat înalt, cu espresia perfectă a omului energic și activ, cardinalul Rampolla varsă și asupra noastră un gram din bunăvoința ce are față de Hossu.

Sîntem prezentați și recomandați foarte călduros. Eminența Sa regretă, că nu știe românește, ca să ne exprime bucuria ce simte, de a vedea la sine Români din Transilvania, ne îndemnă să muncim fără obosală pentru mărirea bisericii lui Christos și apoi ne binecuvîntă. La despărțire sîntem din nou plăcut surprinși de osebita dragoste, ce cardinalul, temut de toți, o arată Druî Hossu.

Totă sara aceea nu ne gândiam, de cât la clipitele petrecute în fața Cardinalului

A doua zi. Luni 27 April, aveam în program cercetarea bisericii St. Petru și apoi visita la Sfinția Sa.

Se apropia 11 ore.

Ameziți de splendoră bisericii Sf. Petru, de bogăția neîntrecută de artă, de frumuseță, de tot ce mințea omenescă pôte plăsmui mai măreț și mai superb, spre a înălța gândirea la lumea ideală, spre patria eternei fericiri, ne-am închinat smeriți inimile noastre Domnului, pe care par că îl simți aci mai aproape, și mai aruncând o privire spre mormîntul Sfințului Petru, ieșirăm afară.

Chiar în clipita aceea intra o ceată de peregrini germani. Câtă pietate pe fețele damelor, îmbrăcate toate în haină neagră, cu vîl pe cap, și câtă gravitate sfîntă pe chipurile bărbatilor, din cari unii forțe bătrâni.

Pornirăm spre Vatican. Înainte de a ieși din coridor, Dr. Hossu trece pe la maestrul de cameră a Sfinții Sale spre a ne procura bilete. Primim fie care câte un bilet galben de cuprinsul următor:

ANTICAMERA PONTIFICIA AL VATICANO.

Biglietto di ammissione alla presenza di Sua Santità, Lunedì 27 Aprile ore 11^{1/2}.
Vaticano, 1903.

IL MAESTRO DI CAMERA DI S. S.
GAETANO BISLETI.

Și apoi trecem înainte până în sala de așteptare: sala cea mare de tron. O sală mare întregă îmbrăcată în covore de mătășă, de o trumșeță maiestosă. În partea spre răsărit tronul Pontificelui și vis-a-vis statua unui ânger, ținînd în mână o cruce.

Pe când admirăm sala, apare msgr. Bisleti, care ne anunță că Sfinția Sa ne va primi în audiență privată.

Vestea asta ne umplu de o bucurie de nespuse. Va se zică nu numai vom vedea pe bătrînul sfînt, ci fie care vom putea să ne apropiem de El și să-l sărutăm mîna! La așa ceva nu ne gândisem.

După o îndelungată așteptare ne sosi rîndul. Și cum treceam prin maiestosele sale ale Vaticanului, eram tot mai mult cuprinși de caldul fior al fericirii, de a

primi binecuvîntare din mîna următorului Sfințului Petru. Eram cu toții forțe emoționați.

Și ca noi și alții. Iată de pildă o damă venerabilă, îmbrăcată numai în mătase cum ieșea plîngînd din camera Sfinții Sale. Pe urma ei un bărbat, de sigur tot din aristocrație, tremură în tot trupul și nu putea aduna șirul de mătăni, ce are în mîna.

Întrăm.

În prag un preot tîner se apropie de Dr. Hossu și-l întrebă dacă noi sîntem peregrini români: era camerierul conte Zichy. Ne dă câte-va indicațiuni și ne spune anumit, că n'avem să sărutăm, de cât mîna Sfinții Sale.

Mai facem un paș, și privirea noastră e atrasă spre un venerabil bătrîn, îmbrăcat în o haină albă, peste care avea o pelerină roșie. Pe chipul său palid zăresc strălucind blîndeță și pietate. Brațele sale sînt gata să cuprindă la sinul său cu iubire, pe toți fiii dragi ai bisericii lui Christos.

E sfinția Sa Papa Leo XIII.

Ne simțam în clipita acésta așa de transportați.

Conducătorul nostru Dr. Hossu se apropie, ingenunchie înaintea Sfinții Sale și îi spune, că sîntem români gr. cat. din archidieceasa de Alba-Iulia. Pe fața palidă licure o rază de bucurie și pe buzele sale își ie viete un suris fin. E vesel Sfinția Sa și îi pare bine, că am venit la el. Și cum mergem pe rînd Dr. Hossu ne spune la fie care numele și ocupațiunea și Sfințului Părinte, cu glas obosit rostesc cuvinte de îmbărbătare. Îi sărut mîna, e așa de mîle, dar căldură are puțină, îi face o impresie așa de caracteristică pare a unui muribund.

— *Cari giovinotti figliuoli miei, bravi, siate sempre bravi!* zice Sfinția Sa, cuprîndînd cu mînile capul prof. Flaviu Domșa și a stud. Oțoiu, — îi plac atît de mult tinerii. Prin mințea Sa trec în aceste clipite frumoșele zile de la Viterbo și din colegiul Iesuiților din Roma.

Și când visita se termină Sfinția Sa se ridică de pe scaun și uitînd de obosală și bătrîneță, împarte binecuvîntare tuturor, retrăgîndu-se în apartamentele sale.

Cetia pe fața fie-cărui dintre noi o negândită mîngăiere și o bucurie, pe care n'am sperat-o; se părea, că nu mai avem de ce mai sta în Roma, am vedut monumentală biserică a sfințului Petru și am fost învredniciți să sărutăm mîna urmașului Lui. În clipita aceea, în sufletul nostru creștea tot mai mare și se făcea tot mai luminos chipul Sfințului Părinte, care cu mîna puternică cârmuiesce biserică lui Christos, și care, ca o »lumină cerescă« alungă întunecul nopții și departe negurile, arătînd calea, ce duce mai drept și mai sigur la Dumnezeu. Vedem pe Leo în totă măreția gloriei sale, în lumina favorabilă a istoriei, care va împleti corónă de laur geniului său mare. Și apoi iar ne aduceam aminte de noi, cari am fost fericiti de a fi lângă El. 27 April 1903. va rămîne neșters din memoria noastră! . . .

Mai târziu, când am ajuns la Firenze, am descoperit în nrul de la 29 April al ziarului »L'unita cattolica« următoarele șire: »Neila Sala del Trono . . . Sua Santità riceveva un numeroso pellegrinaggio . . .

greco rumeno delle diocesi di Fogaras ed Alba-Giulia, diretto da Monsignor Basile Hossu, delegato dal suo ordinario Monsignor Mihaly.«

Am grăbit să ne cumpărăm cu toții câte un număr, ca o prețiosă amintire de visita făcută unuia dintre cei mai glorioși Pontifici . . . care azi ne-a părăsit . . .

Ultima poesie a Papei.

A fost o minune, că Papa nici între cele mai grele dureri ale vieții sale ce se stîngea, nu și-a pierdut limpedimea judecării și tăria sufletescă. Medicii abia își sfîrșiau operațiile în trupul său și Sfinția Sa și chema la sine cardinalii cu cari se consulta. S. Sa a fost un prieten al poeziei. Poesiile sale, scrise în limba latină, sînt pline de simțăminte. O asemenea poesie a scris și în timpul durerilor sale din urmă.

Lăsăm se urmeze poesia în textul latin și în traducere metrică:

Nocturna Ingemiscientis Animae Meditatio.

Fatalis ruit hora, Leo, jam tempus abire est,

Pro meritisque vitam carpere perpetuam.

Que te sors manet? Coelum sperare jubebant

Largus contulerat quae tibi dona Deus;

At summas claves, immenso pondere munus

Tot tibi gestum annos haec meditare

Qui namque in populis excelso praestat

Hei misero! poenas acrius inde luet.

Haec inter trepido dulcis succurit imago

Dulcior atque animo vox sonat alloquii:

Quid te tanta premit formido? aevique per-

Quid seriem repetens tristia corde toves?

Christus adest miserans, humili veniamque

Erratum--ah! fidas eluet omne tibi.

Meditațiunea de noapte a unei inimii

ce suspină.

Fatala oră, Leo, bate, sosit e timpul să te

Și pentru meritele tale eterna viață s'o

Și care-i sôrtea, ce te-ascéptă? Ceriul fe-

Ce din prisos preabunul Tată ca dar o

În mințea ta îngrijorată se cumpănesci, că-n

S'a dat să porți nespuse sarcină a sfîntei

Căci cine între popor lucese în mărirea

Își ia, nefericitul, încă pedepsa-amară a

Și până ce mă sbat cu gândul, un dulce

Și-un și mai dulce glas vorbesce inimei

Ce frică te-a cuprins acuma?! Mințea ta

Rînd pe rînd icône triste din viața ta

Christos gata, cu îndurare, și deceri cu

Greșelele, o crede tare, vor fi nesocotite

Editor și redactor răspunător:

Aurel C. Domșa.